

Yeni TTK'da 'Budama' ve Bağımsız Denetimde 'Tarihi Sorumluluk'

Yahya ARIKAN

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda taşıyıcı ana kolonlara vurulan darbeye yapılan budama, ekonomide güç kaybı yaratacak. Bugün ise 'bağımsız denetim'de yapılacak düzenlemelere gerekli özen gösterilmezse, tüm sermaye şirketleri büyük yara alabilir.

6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu, 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı ve genel anlamda 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girdi.

Akademisyenlerin, meslek örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve ticaret hayatının öznesi konumundaki tüm iş çevrelerinin görüşlerine başvurulmuşken, ne yazık ki; "maksat" aşıldı. Reform niteliğindeki 6102 sayılı yeni TTK, adeta "güncelleştirme kanunu" haline getirildi.

Yapılacak bazı değişikliklerde, muhasebe meslek camiasının da dile getirdiği noktalarda az çok fikir birliği oluşmuşken, ne yazık ki; "maksat" aşıldı.

Reform niteliğindeki 6102 sayılı yeni TTK, adeta "güncelleştirme kanunu" haline getirildi.

Oysa yeni TTK ile amaç; Türk şirketlerinin kurumsal yönetim ilkelelerinden olan şeffaflık, adillik, hesap verebilirlik ve sorumluluk kriterlerinin hayata geçirilerek yönetilmesiydi. Bu amacı gerçekleştirmek için de pek çok önemli düzenleme yeni TTK'da kendine yer bulmuştu.

Buna karşın 6102 sayılı yeni TTK ve 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'da toplam 84 maddeyi etkileyen önemli değişiklikler yapıldı.

Ancak bize göre; "Türk ticaret devrimi" olarak nitelendirilebilecek bu Kanun'da yapılan budamada; ülkemizin geleceği açısından en kritik düzenlemelerin başında "bağımsız denetim"le ilgili bölümler geliyor.

Bağımsız denetim!

Bu değişiklikler yeni TTK'nın ruhunu bozuyor. Örneğin; bağımsız denetimin kapsamı oldukça daraltılıyor ve bağımsız denetime tabi olacak şirketleri belirleme yetkisi Bakanlar Kurulu'na veriliyor. Yine denetçi raporlarının önemi de görece azaltılırken, işlemlerin doğruluğunun sağlanmasında önemli işlevi olacağı düşünüldüğümüz işlem denetçiliği ise yasadaki kendine yer bulamıyor.

Bu değişikliklere karşın yeni TTK; ticari hayatımıza bağımsız denetimi getirecek olması, dünya piyasalarındaki rekabetle baş edebilecek, kurumsallaşmasını tamamlamış, güçlü sürdü-

rülebilir şirketler oluşturabilmek ve kayıt altında bir ekonomik yaşamı hayata geçirebilmek açılarından hala önemli bir misyona sahip.

Çünkü yeni TTK öncelikli olarak KO-Bİ'lerin veya büyük şirketlerin hazırlayacakları mali tabloların temelinin "yorumsal ifadesiyle" uluslararası standartlara dayandırılmasını öngörüyor.

Bir bütünsellik içinde kanun; bahsedilen uluslararası standartların Türkiye tercümesi olan; Türkiye Denetim Standartları ve Türkiye Muhasebe Standartları'nın hayata geçeceğini belirtiyor.

İşte bu sebeple bugün bağımsız denetimde, gerek bağımsız denetim şirketlerinin gerekse de serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerin görevleri ve sorumlulukları her zamankinden daha fazla artıyor.

21 yılı aşkın örgütlü yapıya sahip olmalarının kazandırdığı birikim ve deneyim, değişime ve gelişime olan açık yapısı, her şeyden önemlisi ülkesine karşı olan sevgisi, söz konusu sorumluluğun yerine getirilmesinde meslek mensuplarının en büyük gücünü oluşturuyor.

Bağımsız denetim yönetmeliği (taslağı) - eşitlik ve hak talebi

Bağımsız denetim ve denetçilerin denetimi konusunda ise bilindiği üzere yetki; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nda (KGGK).

9 kişilik yönetim kurulundan 7'sinin atamayla göreve getirildiği kurum geçen yıl bir gece yarısı kararıyla, hiç kimseden görüş ya da değerlendirme alınmadan hayata geçirilmişti.

Dünya uygulamalarında eşit benzeri olmayan geniş yetkiler tanınan KGGK, kısa bir süre önce hazırlamış olduğu "Bağımsız Denetim Yönetmeliği Taslağı"nı görüşe açtı.

Ancak açıklanan taslak yönetmelik incelendiğinde muhasebe meslek camiasının temel taleplerine duyarsız kaldığı görülüyor.

Türkiye genelindeki sermaye şirketlerini denetleyecek serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlere ilişkin taslakta olumlu yaklaşımlardan söz edebilmek mümkün değil.

Özellikle mesleğin çatı örgütü Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) devre dışı bırakılmak istenmektedir.

Kamu Gözetimi Kurumu, yetkilendirme ve sicil işleriyle kendilerini meslek örgütü yerine koymuştur.

TÜRMOB'un eğitimlerini ise göz ardı etmiştir.

Oysa; çalışanları ve aileleriyle birlikte 500 bin kişilik bir muhasebe meslek camiasını temsil eden TÜRMOB'un ve meslek odalarımızın ve meslektaşlarımızın istekleri son derece basit, tamamen eşitlik ve bütünüyle siyasetten arındırılmış taleplerdir.

Üç başlıkta öne çıkan temel talepler şunlardır:

1. 3568 sayılı Yasa'ya göre ruhsat almış meslek mensupları arasında ayrımcılık yapılmamalıdır,

2. Sınav yapılmamalıdır,

3. Yapılan en son değişiklikler dikte alınarak TÜRMOB tarafından hazırlanan ve titizlikle yürütülen "Bağımsız Denetim Eğitimleri" yeterli görülmelidir,

bu taleplere duyarsız kalınmıştır.

Tebliğ taslağının geçiş hükümleri içinde, yasal hakları olduğu halde, son derece büyük bir donanımına sahip olan genç meslek mensuplarına yer verilmemiştir.

Bütün bunların dışında daha vahim olanı ise, yönetmelik taslağı henüz kamuoyu ile paylaşılmadan; başta TÜRMOB, üniversiteler, ilgili diğer kurum ve kişilerin görüşleri alınmadan, Sakarya Üniversitesi ile eğitim protokolü yapıldığının açıklanmasıdır. Meslek mensuplarının, nesnel gerekçeleri açıklanmadan, görüşler alınıp meslek örgütünün talep ve önerileri değerlendirilmeden, böyle bir üniversiteye yönlendirilmesinin de etik olmadığı ortadadır.

TÜRMOB Başkanlar Kurulu'nun yaptığı 24 Temmuz 2012 tarihli toplantısında "bu aşamada denetim konusunda akredite edilmemiş bir üniversite tarafından düzenlenen eğitim programına başvurmak için, meslek mensuplarımızın aceleci olmamaları" konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Daha önce olduğu gibi bu aşamada da, kuşkusuz talep ve düşüncelerimiz Kamu Gözetimi Mu-

hasebe ve Denetim Standartları Kurumu başta olmak üzere ilgili kurumlara iletilecek.

Bu konuda yapılacak olan düzenlemeler yakından takip edilirken, gelişmelere göre tüm taraflara gerekli bilgilendirmeler de yapılacaktır.

Ancak bir şeyin altını özellikle çizmekte yarar var.

Bugün denetimde sürekli eğitim, etik ve ücretlendirme konusu Kamu Gözetimi Kurumu'nun işi değildir.

Kurul; TÜRMOB'un görev ve yetkisi dahilindeki yapacağı işleri mutlak mesleğin tek yasal temsilcisi sıfatıyla çatı örgütümüze devretmelidir.

Bu yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihte ruhsat sahiplerinin devre dışı bırakılması yaklaşımı doğru değildir.

Daha makul bir tecrübe süresi belirlenerek, bu süreci tamamlayan bütün ruhsat sahibi meslek mensuplarının, TÜRMOB tarafından düzenlenen eğitimlere katılmak kaydıyla sınavsız denetçi olarak atanması gerekir. Esasen bu bütün meslek mensuplarının yasal haklarıdır.

Yeni TTK'da gerek SMMM'lerin gerekse de YMM'lerin denetim konusunda uzmanlık ve hakları yasal olarak ifade edilmiş 3568 sayılı meslek kanunumuzda da bunun çerçevesi çizilmiştir.

Sonuçta ülkemiz kazanmalı

Kayıtdışı ekonomiyle mücadele, vergi gelirlerinin artırılması sonuçta toplam refahın yükselmesinde ve adil dağılımında bağımsız denetimin rolü çok büyüktür. Bu rolün hayata geçirilmesinde meslek mensupları sorumluluklarının bilincinde olup kendilerine güvenmektedirler.

Yeter ki düzenleyici kurumlarda güvensin ve adil davransın. Tüm toplumun yararına ve hukuki olan bu beklentiler ve talepler gerçekleştirilmediği takdirde sonuçta ülkemiz kaybedecektir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun değerli yöneticilerine "kamu yararı" adına tarihi bir sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluğun hakkıyla verilmesi başta ülkemize, sonra ticaret yapanlara ve meslektaşlarımıza hak, hukuk, eşitlik ve dürüstlük borcunun yerine getirilmesi anlamına gelecektir.